

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Katalog przykładowych form wsparcia osób ze szczególnymi potrzebami

Spis treści

A.	Osoby rekrutujące się na kształcenie	2
B.	Osoby kształcące się.....	2
C.	Osoby prowadzące działalność naukową i artystyczną.....	9
D.	Osoby z otoczenia Uczelni	10
E.	Ewakuacja.....	10
F.	Uwaga.....	11

A. Osoby rekrutujące się na kształcenie

1. **Dostępność procesu przyjmowania na kształcenie** (dostępne w sposób ciągły – zgodnie z Regulaminem wsparcia)
 - Zapewnienie dostępności systemów elektronicznej rekrutacji.
 - Zapewnienie dostępności procesu przyjmowania na kształcenie.
 - Zapewnienie dostępności miejsca obsługi procesu przyjmowania na kształcenie, w tym jego dostępność architektoniczna.
 - Zapewnienie dostępności egzaminów wstępnych.
 - Wsparcie asystenta dydaktycznego podczas egzaminów wstępnych.
 - Zapewnienie dostępności procesu kształcenia w indywidualnych przypadkach, by ograniczyć lub wyeliminować czynniki szkodliwe, uciążliwe i niebezpieczne dla zdrowia.
 - Wsparcie w wypełnianiu wniosku o przyjęcie na kształcenie.
 - Możliwość kontaktu z Zespołem Wsparcia Osób ze Szczególnymi Potrzebami w wybranej formie.

B. Osoby kształcące się

1. **Konsultacje wspierające** (dostępne w sposób ciągły – zgodnie z Regulaminem wsparcia)
 - Konsultacje psychologiczne.
 - Konsultacje psychiatryczne.
 - Konsultacje wspomagające proces dydaktyczny – zarządzanie czasem, poprawa organizacji pracy.
 - Konsultacje dotyczące wsparcia, w tym przygotowanie Indywidualnego Planu Wsparcia.
2. **Warsztaty, szkolenia, obozy szkoleniowe** (uruchamiane w zależności od potrzeb – zgodnie z Regulaminem wsparcia)
 - wspomagające orientację przestrzenną na terenie uczelni (rozmieszczenie budynków, poruszanie się wewnątrz budynku).

- poszerzające wiedzę i kompetencje społeczne.

3. **Dostępność zajęć dydaktycznych** (dostępne w sposób ciągły – zgodnie z Regulaminem wsparcia)

- Zapewnienie dostępności formy zajęć dydaktycznych (forma uniwersalna lub jej dostosowanie), w tym zajęć praktycznych.
- Udostępnianie z wyprzedzeniem materiałów (prezentacji itp.).
- Dzielenie prac i zadań na mniejsze części.
- Wydłużenie czasu na przygotowanie prac pisemnych, projektów.
- Przekazywanie kluczowych tez i zagadnień przez osoby prowadzące zajęcia.
- Informowanie z wyprzedzeniem o planowanych zmianach.
- Możliwość czasowego wyjścia z sali w trakcie zajęć.
- Zastępowanie pracy w grupie formami alternatywnymi, o ile jest to zgodne z efektami uczenia się.
- Ograniczanie lub eliminowanie czynników szkodliwych, uciążliwych lub niebezpiecznych dla zdrowia.
- Dobór miejsca prowadzenia zajęć dydaktycznych, w tym zapewnienie jego dostępności architektonicznej.
- Możliwość wykonywania notatek z zajęć dydaktycznych na użytek osobisty w formie alternatywnej (w tym poprzez nagrywanie lub robienie zdjęć).
- W przypadku zapisów na zajęcia dydaktyczne lub do grup, gdzie decyduje kolejność zapisów – pierwszeństwo w zapisach na te zajęcia lub do tych grup.
- Korzystanie z innych rozwiązań technicznych wspierających dostępność.
- Zapewnienie tłumaczeń na Polski Język Migowy.
- Wsparcie asystenta dydaktycznego lub asystentki dydaktycznej.
- Indywidualna organizacja studiów, w tym zajęcia indywidualne.

- Usprawiedliwianie nieobecności również w Zespole – jeśli dokumentacja mogąca usprawiedliwić nieobecność zawiera dane szczególne.
- Zwiększenie limitu nieobecności wraz z możliwością nadrobienia zaległości na warunkach ustalonych z osobami prowadzącymi zajęcia.
- Zamiana referatów i prezentacji oraz aktywności werbalnej podczas zajęć na pisemną formę zaliczenia (np. test, esej).
- Zorganizowanie zajęć przeznaczonych dla osób ze szczególnymi potrzebami – zamiennych za standardowe lub dodatkowych, uzupełniających (poniżej omówiono dedykowane lektoraty i dedykowane zajęcia z wychowania fizycznego)
- Wstęp do pomieszczeń z psem przewodnikiem lub psem szkolonym na przewodnika.

4. Dostępność materiałów dydaktycznych (dostępne w sposób ciągły albo uruchamiane w zależności od potrzeb – zgodnie z Regulaminem wsparcia)

- Wsparcie w pozyskiwaniu niezbędnej literatury lub innych materiałów edukacyjnych oraz w załatwianiu spraw administracyjnych w sytuacjach, w których niepełnosprawność danej osoby uniemożliwia jej samodzielność w tym zakresie.
- Zapewnienie materiałów dydaktycznych w dostępnej formie, na przykład:
 - w wersji elektronicznej,
 - w druku powiększonym,
 - w druku brajlowskim,
 - w postaci grafiki wypukłej lub kontrastowej.
- Zapewnienie notatek w wersji dostępnej (przepisywanie notatek, usługi asystentów i asystentek dydaktycznych itp.).
- Umożliwienie nagrywania zajęć dydaktycznych.

- Zapewnienie (zakup) dedykowanych materiałów dydaktycznych (na przykład dostosowanych do danej niepełnosprawności, jak mapy z napisami w brajlu).
- Udostępnianie stanowisk do samodzielnego tworzenia wersji dostępnych (wyposażonych w skaner, ksero, oprogramowanie OCR itp.).

5. Dostępność usług bibliotecznych (dostępne w sposób ciągły – zgodnie z Regulaminem wsparcia)

- Korzystanie z usług bibliotecznych za pośrednictwem asystenta dydaktycznego lub asystentki dydaktycznej lub innych osób wspierających.
- Korzystanie z usług asystentów i asystentek bibliotecznych.
- Możliwość nieodpłatnego skanowania i kopiowania fragmentów materiałów bibliotecznych.
- Wstęp do pomieszczeń bibliotecznych z psem przewodnikiem.

6. Dostępność weryfikacji efektów uczenia się (uruchamiane w zależności od potrzeb – zgodnie z Regulaminem wsparcia)

- Zapewnienie dostępnej formy (forma ustna, pisemna, pisemna na komputerze, pisemna zdalna, ustna zdalna itp.) zgodnej z uniwersalnym projektowaniem lub innej, najbliższej formie pierwotnej.
- Zapewnienie obiektywności przy weryfikacji efektów uczenia się w formie alternatywnej (zachowanie formy kodowanej jak dla formy podstawowej, wybór alternatywnej formy weryfikacji zapewniającej warunki najbardziej zbliżone do formy podstawowej itp.).
- Zapewnienie dostępności warunków weryfikacji efektów uczenia się oraz zapewnienie odpowiedniej organizacji procesu.
- Weryfikacja efektów uczenia się w terminach uwzględniających szczególne potrzeby, w tym dostosowanie harmonogramu i zapewnienie jego elastyczności – zgodnie z Regulaminem

studiów i regulaminami innych form kształcenia oraz (jeśli dotyczy) zasadami przyjmowania na daną formę kształcenia.

- W przypadku zapisów na egzaminy i zaliczenia, gdzie decyduje kolejność zapisów – pierwszeństwo w zapisach na te egzaminy lub zaliczenia.
- Korzystanie z rozwiązań technicznych wspierających dostępność, na przykład: notatnik brajlowski, laptop, tablet, lampka doświetlająca, system FM.
- Możliwość weryfikacji efektów uczenia się wspólnie z innymi osobami lub osobno.
- Zapewnienie dostępności materiałów egzaminacyjnych itp., na przykład: w druku powiększonym lub w wersji elektronicznej.
- Dla formy ustnej: otrzymywanie pytań w formie dostępnej, na przykład: tekstowej, w druku powiększonym, elektronicznej.
- Zapewnienie odpowiedniego czasu, na przykład: wydłużenie czasu, podzielenie egzaminu na części, wprowadzenie przerw w trakcie egzaminu.
- Możliwość wyjścia z egzaminów i zaliczeń na zasadach uzgodnionych z prowadzącym.
- Zapewnienie dostępności miejsca weryfikacji efektów uczenia się, w tym dostępności architektonicznej.
- Zapewnienie tłumaczeń na Polski Język Migowy.
- Wsparcie asystenta dydaktycznego lub asystentki dydaktycznej oraz innych osób wspierających.

7. Zapewnienie dostępności nauki języków obcych (uruchamiane w zależności od potrzeb – zgodnie z Regulaminem wsparcia)

- Zapewnienie dostępności standardowych zajęć.
- Zapewnienie dodatkowych, uzupełniających zajęć.
- Zapewnienie specjalistycznych lektoratów z języka obcego dostosowanych do potrzeb i potencjału, z formą lub materiałami

i formą dostosowanymi do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, na przykład wzroku, słuchu lub psychiczną, osób neuroróżnorodnych.

- Usprawiedliwianie nieobecności również w Zespole – jeśli dokumentacja mogąca usprawiedliwić nieobecność zawiera dane szczególne.
- Zapewnienie wysoko wykwalifikowanej kadry: specjalistyczne szkolenia dla lektorek i lektorów.

8. Dostępność zajęć wychowania fizycznego (dostępne w sposób ciągły – zgodnie z Regulaminem wsparcia)

- Zapewnienie dostępności standardowych zajęć.
- Zapewnienie dodatkowych, uzupełniających zajęć.
- Zapewnienie zajęć specjalistycznych dostosowanych do potrzeb i potencjału, z zachowaniem prawa do udziału w innych zajęciach wychowania fizycznego.
- Zapewnienie specjalistycznego sprzętu treningowego.
- Usprawiedliwianie nieobecności również w Zespole – jeśli dokumentacja mogąca usprawiedliwić nieobecność zawiera dane szczególne.
- Zapewnienie wsparcia w udziale w obozach sportowych.
- Zapewnienie wysoko kwalifikowanej kadry: specjalistyczne szkolenia dla kadry wychowania fizycznego.

9. Usługi asystenckie (dostępne w sposób ciągły – zgodnie z Regulaminem wsparcia)

- Usługi asystenta dydaktycznego lub asystentki dydaktycznej.
- Usługi asystenta transportowego lub asystentki transportowej.
- Usługi asystenta naukowego lub asystentki naukowej.
- Możliwość towarzyszenia asystenta osobistego lub asystentki osobistej osobie ze szczególnymi potrzebami.

10. Dostęp do technologii wspomagających (sprzętu specjalistycznego i oprogramowania specjalistycznego)

(dostępne w sposób ciągły – zgodnie z Regulaminem wsparcia)

- Wypożyczalnia sprzętu oraz sprzętu z oprogramowaniem.
- Udostępnienie i zainstalowanie oprogramowania wspierającego.
- Udostępnienie odpowiednio wyposażonych stanowisk na terenie Uczelni, w tym w bibliotekach, czytelnich.
- Szkolenia dotyczące wykorzystania technologii wspomagających.
- Konsultacje w zakresie wyboru i dopasowania optymalnych technologii wspomagających.
- Bieżące konsultacje w zakresie korzystania z technologii wspierających.

11. Wsparcie dotyczące domów studenckich (dostępne w sposób ciągły – zgodnie z Regulaminem wsparcia)

- Uwzględnienie pierwszeństwa w przyznawaniu miejsc dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami.
- Uwzględnienie szczególnych potrzeb podczas przydziału domu studenckiego i pokoju.
- Możliwość zamieszkania w pokoju 1-osobowym (lub – w przypadku ich braku – samodzielnego w pokoju wieloosobowym).
- Możliwość zamieszkania z asystentem osobistym osoby z niepełnosprawnością lub asystentką osobistą osoby z niepełnosprawnością.
- Wsparcie przy kwaterowaniu (pomoc w dotarciu do domu studenckiego, pomoc we wniesieniu bagażu, orientacja przestrzenna dla osób niewidomych).
- Dostosowanie warunków mieszkaniowych do szczególnych potrzeb danej osoby, wynikających ze stanu zdrowia.

12. Wsparcie dotyczącego transportu (dostępne w sposób ciągły – zgodnie z Regulaminem wsparcia)

- Ograniczanie potrzeb transportowych przez optymalizację siatki zajęć.
- Zapewnienie transportu pomiędzy budynkami Uczelni.
- Możliwość zapewnienia transportu na uczelnię i z Uczelni – w przypadku braku dostępnego transportu publicznego (usługi transportowe).
- Pomoc w poruszaniu się wewnątrz budynków uczelni.

C. Osoby prowadzące działalność naukową i artystyczną

1. Dostępność prowadzenia działalności naukowej

- Dostępność formy prowadzenia działalności naukowej.
- Ograniczanie czynników szkodliwych, uciążliwych lub niebezpiecznych dla zdrowia.
- Zapewnienie dostępności materiałów naukowych.
- Zapewnienie dostępności sprzętu badawczego i oprogramowania badawczego.
- Zapewnienie asystenta naukowego lub asystentki naukowej.
- Zapewnienie wsparcia dotyczącego udziału w konferencjach naukowych itp.
- Bieżące konsultacje dla kadry Uczelni.

2. Dostępność prowadzenia działalności artystycznej

- Dostępność formy prowadzenia działalności artystycznej.
- Ograniczanie czynników szkodliwych, uciążliwych lub niebezpiecznych dla zdrowia.
- Zapewnienie dostępności materiałów, przyrządów, urządzeń, oprogramowania itp. wykorzystywanych w działalności artystycznej.

- Zapewnienie asystenta dydaktycznego lub asystentki dydaktycznej.
- Zapewnienie wsparcia dotyczącego udziału w wydarzeniach artystycznych itp.
- Bieżące konsultacje dla kadry Uczelni.

D. Osoby z otoczenia Uczelni

1. Szczególne uprawnienia i usługi dla osób z otoczenia Uczelni

(dostępne w sposób ciągły – zgodnie z Regulaminem wsparcia)

- Zapewnienie zdalnego tłumaczenia na Polski Język Migowy w miejscach obsługi.
- Wyposażanie miejsc obsługi w sprzęt wspomagający słyszenie, na przykład pętle indukcyjne.
- W przypadku osób neuroróżnorodnych - zapewnienie bezpośredniego przekazu informacji – unikanie dwuznaczności, przenośni, związków frazeologicznych.
- Umożliwienie komunikacji w kameralnej osobnej sali (bez udziału osób trzecich).
- Możliwość towarzyszenia asystenta osobistego lub asystentki osobistej osobie ze szczególnymi potrzebami.
- Możliwość poruszania się w budynkach uczelni z psem przewodnikiem.
- Zapewnienie dostępności budynków uczelni dla osób ze szczególnymi potrzebami.

E. Ewakuacja

- Zapewnienie sprzętu ratunkowego i ewakuacyjnego dedykowanego osobom ze szczególnymi potrzebami (na przykład krzesła i materace ewakuacyjne).

F. Uwaga

Powyższy katalog nie jest katalogiem zamkniętym.

Każdy przypadek jest rozpatrywany indywidualnie, a wsparcie jest przyznawane zgodnie z potrzebami danej osoby.

Co do zasady wsparcie jest dostępne **na wniosek danej osoby - zgodnie z Regulaminem wsparcia.**